

9.8 Masuri pentru prevenirea si reducerea impactului poluarilor accidentale

Masurile pentru prevenirea si reducerea impactului poluarilor accidentale se refera in special la implementarea planurilor proprii de prevenire si combatere a poluarilor accidentale ale unitatilor potential poluatoare si la implementarea sistemului de avertizare in cazul poluarilor accidentale.

- **Implementarea planurilor proprii de prevenire si combatere a poluarilor accidentale ale unitatilor potential poluatoare**

Organizarea activitatii de prevenire si combatere a poluarilor accidentale la folosintele de apa potential poluatoare este realizata in conformitate cu prevederile Legii Dezastrelor 124/1995, a Legii Apelor 107/1996, precum si ale Legii 310/2004 (pentru modificarea si completarea Legii Apelor nr. 107/1996). Aceasta activitate are la baza **Planurile elaborate la nivelul fiecarui bazin hidrografic, cat si planurile proprii ale unitatilor potential poluatoare si ale folosintelor de apa**. Cadrul metodologic de elaborare a „Planului de prevenire si combatere a poluarilor accidentale” este precizat in Ordinul MAPPM nr. 278/1997.

Scopul Planului de prevenire si combatere a poluarilor accidentale este de a preveni poluarile accidentale si de a asigura managementul optim al situatiilor de criza ce se ivesc in cazul producerii acestora.

Planul de prevenire si combatere a poluarilor accidentale are ca obiectiv global prevenirea si interventia rapida pentru combaterea poluarilor accidentale, respectiv:

- Asigurarea unui cadru de prevenire a poluarilor accidentale si a pagubelor cauzate folosintelor de apa;
- Asigurarea unui sistem operativ de avertizare a autoritatilor si a folosintelor din aval asupra producerii poluarii accidentale si asupra evolutiei propagarii undei poluante;
- Asigurarea unor masuri operative de interventie « in situ » la sursa de poluare, pe cursul de apa si la folosintele de apa in caz de poluare accidentala pentru localizarea si limitarea ariei de raspandire a efectelor.

Planul de prevenire si combatere a poluarilor accidentale a resurselor de apa din bazinul hidrografic Mures este avizat de Comitetului de Bazin Mures.

Planul de prevenire si combatere a poluarilor accidentale se elaboreaza de catre orice folosinta potential poluatoare sau la care se pot produce evenimente ce pot conduce la poluarea accidentala a resurselor de apa. Filialele bazinale ale Administratiei Nationale "Apele Romane" acorda asistenta

tehnica folosintelor de apa, pentru elaborarea planurilor proprii de prevenire si combatere a poluarilor accidentale.

La nivelul bazinului hidrografic Mures au fost stabilite planuri proprii de prevenire si combatere a poluarilor accidentale pentru 5 utilizatori de apa ce pot produce poluari accidentale.

- **Implementarea sistemului de avertizare in cazul poluarilor accidentale**

In Romania functioneaza in baza Ordinului ministrului nr. 226/2006, **Sistemul de Alarmare in Caz de Poluari Accidentale (SAPA - ROM)**, cu subsistemul Centrul International pentru Alarmare (PIAC) pentru cazurile de poluari accidentale majore transfrontiere.

Obiectivul principal al Sistemul de alarmare in caz de poluare accidentala este transmiterea datelor necesare pentru avertizarea populatiei prin factorii de raspundere, atat in caz de poluare a apelor pe cursurile interioare, cat si in caz de poluari accidentale majore cu efect transfrontier, conform regulamentelor cu statele vecine.

In situatia poluarilor accidentale, Sistemul are capacitatea de alertare a serviciilor responsabile in vederea definirii pericolului, stabilirii cauzelor, determinarii factorilor raspunzatori, stabilirii masurilor de prevenire si pregatire pentru interventii. De asemenea, Sistemul coordoneaza si/sau realizeaza actiuni operative de monitorizare a undei poluante, limitarea raspandirii, colectarea, neutralizarea si distrugerea poluantului, luarii unor masuri pentru restabilirea situatiei normale si refacerea echilibrului ecologic, precum si de prevenire a altor consecinte.

Structura sistemului de alarmare este de tip piramidal cu trei nivele: de baza, cuprinzand Sisteme de Gospodarire a Apelor, intermediare - respectiv Directiile de Apa ale A.N. « Apele Romane » si nivelul superior, format din A.N. « Apele Romane » si Ministerul Mediului si Dezvoltarii Durabile care asigura si rolul de Centru International de Alarmare in caz de Poluari Accidentale - CIPA-ROM (PIAC).

Comunicarile se concentreaza in principal pe colectarea de date suficiente asupra tipului si continutului in poluanti si de transmitere a informatiilor, respectiv de alarmare la nivel national si international, autoritati regionale si alte organisme. Cea de-a doua functiune a PIAC o constituie aprecierea impactului posibil al poluarii raportate, asupra sanatatii umane si/sau mediului. O data ce impactul poluarii este bine cunoscut, cea de-a treia functiune o reprezinta nominalizarea institutiei care trebuie sa fie informata sau alertata si ce actiuni sunt necesar a fi luate. La nivelul PIAC trebuie sa se confirme daca poluarea raportata are un impact transfrontier si in consecinta daca alarmarea internationala este necesara.

La nivelul bazinului Dunarii, functioneaza **Sistemul de Avertizare in caz de Accidente (Accident Emergency Warning System - AEWS)**, care are ca obiectiv general cresterea sigurantei si protectia mediului in cazul unei poluari accidentale prin furnizarea rapida de informatii tarilor riverane afectate. Acest sistem a inceput sa opereze in 1997 si functioneaza, in prezent, in toate tarile dunarene. Acest sistem are urmatoarela scopuri:

- comunicarea informatiilor privind schimbarile brusce in caracteristicile apei, cum ar fi de exemplu cele cauzate de poluari accidentale sau de modificari neprognozabile ale nivelului apei (nu se includ inundatiile);
- asigurarea unui sistem operativ de avertizare, transnational si national, cuprinzand atat cursul major al Dunarii cat si afluentii.

Sistemul AEWS este format din subsisteme similare organizate la nivelul tarilor riverane. Fiecare din acestea sunt prevazute cu un Centru Principal International de Alarmare (PIAC) care intra in structura retelei transnationale de informare in caz de poluari sau situatii de urgenta. Fiecare Centru de Alarmare are 3 unitati de baza:

- Unitatea de Comunicare, care primește și trimite mesaje de avertizare (funcționează continuu);
- Unitatea de Experti, care evaluează impactul transfrontalier posibil al unui accident;
- Unitatea de Decizie, care decide cu privire la avertizările internaționale.

Procedurile de operare ale Sistemului AEWS sunt descrise în Manualul Internațional de Operare, care este tradus în limbile naționale ale țărilor din bazinul Dunării. Comunicarea se face prin internet și mesaje SMS, fiind o parte integrată al sistemului informatic al ICPDR (Danubis). Unitatea de Experti utilizează baza de date de substanțe periculoase pentru a evalua posibilul impact asupra mediului și Modelul de Alarmare în bazinul Dunării pentru a evalua și prognoza transferul de poluanți în rețeaua hidrografică.

Sistemul AEWS pentru Dunăre este activat în eventualitatea unui pericol de poluare transfrontalieră a apei sau în cazurile în care nivelele concentrațiilor poluanților au fost depășite. În prezent, sistemul se ocupă doar cu poluările accidentale, dar este planificat să se extindă în viitor cu activitățile de avertizare în caz de inundații și cu alte fenomene periculoase (îngheț). Modul de operare al sistemului AEWS a fost testat de multe ori pe parcursul diverselor alerte și a arătat că, Sistemul AEWS este capabil să transmită mesajele de avertizare în conformitate cu Manualul de Operare.

În cazul poluărilor accidentale, probele de apă sunt prelevate și analizate de laboratoarele Administrației Naționale "Apele Române" de la nivelul Direcțiilor de Ape și de la nivelul Sistemelor de Gospodărirea Apelor pe raza cărora s-a semnalat poluarea, precum și de alte laboratoare sub coordonarea sau subordonarea Ministerului Mediului și Dezvoltării Durabile (Ex.: ICIM București). După identificarea poluanților, se monitorizează unda poluantă, analizându-se indicatorii specifici până la normalizarea concentrațiilor acestora în apele receptoare. De asemenea, impactul poluărilor accidentale este măsurat, atât pe parcursul incidentului, cât și după acesta, având în vedere parametrii biologici sensibili la tipul de poluant. Informațiile privind tipul de poluant, variația concentrațiilor în apele de suprafață, impactul poluării asupra florei și faunei acvatice sunt transmise factorilor responsabili de la toate nivelele din Sistemul de Alarmare în caz de Poluări Accidentale, care retransmit aceste informații țărilor din aval (în caz de poluare transfrontieră), folosind canalele din aval (pentru restricționarea utilizării apei) și pentru luarea celor mai eficiente măsuri de combatere a poluării.

Un rol important în identificarea eventualelor fenomene de poluări accidentale îl are implementarea **Programului Național DESWAT** în bazinul hidrografic Mureș. Unul dintre obiectivele acestui program este modernizarea sistemului de monitoring cantitativ și calitativ al resurselor de apă din România. Astfel, în cadrul acestui proiect se vor moderniza și automatiza 109 stații pentru măsurarea nivelului apei, precipitațiilor, temperatura apei și aerului, 7 stații pentru calitatea apei (pentru măsurarea pH, oxigenul dizolvat, potențial REDOX, conductivitate, turbiditate), 25 telepluviometre și 84 de stații pentru măsurarea debitelor.

În cadrul subcomisiei de calitate Romano – Maghiara, se stabilesc, printr-un regulament specific principiile și modul de acțiune detaliat pentru cazurile în care au loc poluări accidentale, cu efecte transfrontaliere. Se stabilește modul în care se acționează pentru schimbul de informații legat de calitatea apelor transfrontaliere.

Schimbul de informații se face prin completarea, după caz, a formularelor folosite în cadrul Centrelor Internaționale de Alarmare în caz de Poluări Accidentale la Dunăre.